

A Kir. Magy. Term.-tud. Társ. növénytani szakosztályának 1910. május 11-én tartott ülése.

Sitzung der botan. Section der k. ungar. naturwiss. Gesellschaft am 11. Mai 1910.

1. **Hollós László** «Adatok Tolna vármegye flórájához» cz. dolgozatát TUZSON J. terjeszti elő. HOLLÓS 734 fajt gyűjtött, köztük 281 olyant, melyekről az irodalom (MENYHÁRTH, KISS, BARTAL) nem emlíkezik meg; HOLLÓS adatai szerint eddig összesen 1054 virágos növény ismeretes a vármegyéből.

Kiemelendők:

Anthericum Liliago L. (Szekszárd), *Allium atropurpureum* W. K. (Csatári erdő Szegszárd mellett), *Ruscus aculeatus* L. (Szekszárd), *Tamus communis* L. (Bati erdő), *Himantoglossum hircinum* (L.) [Bati erdő], *Scutellaria altissima* L. (Csatári erdő Szekszárd mellett), *Knautia Drymeia* HEUFF. (Szekszárd vidéke), *Helleborus odoratus* W. K. (Szekszárd, Szálka, Belacz, Csatári erdő, Mórág, stb.).

2. **Thaisz Lajos** «Adatok Abauj-Torna vármegye flórájához» című III-ik közleményét MÁGOCSY-DIETZ S. terjeszti elő. A szerző mostani közleményében folytatólagosan számol be Abauj-Torna vármegyében az 1909-ik évben végzett kutatásairól. Tanulmányai immár annyira előhaladtak, hogy ezuttal már nem csupán a uyers adatok felsorolására szorítkozik, hanem érdekes növénygeografiai eredményekről is beszámol. Így számos növénynek Abauj-Torna vármegyét érintő elterjedési határát állapította meg. Kiderítette továbbá, hogy a szádelői és áji völgyekben régió-alávetődés fordul elő; ez az oka annak, hogy e völgyek flórája

1. JOH. TUZSON legt eine Arbeit L. Hollós's «Beiträge zur Flora des Tolnaer Komitates» vor. Der Verfasser hat dort 734 Arten gesammelt unter welchen sich 281 befinden, welcher weder MENYHÁRTH, KISS, noch BARTAL von dort erwähnen, alles in allem sind bisher 1054 Blütenpflanzen aus diesem Komitate bekannt. Hervorzuheben sind:

2. ALEX. MÁGOCSY-DIETZ legt eine Arbeit L. Thaisz's «Beiträge zur Flora des Komitates Abauj-Torna III.» vor, welche einen Bericht über die Ergebnisse der v. J. 1909 durchgeführten Forschungen enthält. Diese sind nunmehr so weit gediehen, dass ausser floristischen Angaben auch wichtige pflanzengeographische Ergebnisse aufgenommen werden konnten: so werden für eine Anzahl Arten die Verbreitungsgrenzen im genannten Komitate festgestellt, es wurde festgestellt, dass sich im Szádelőer und Ájer Tal eine Regionsverwerfung feststellen lässt, auf welche es zurückzuführen ist, dass die Flora dieser 2 Täler so viele Anklänge an

havasira emlékeztet. Mult évben a szerző a vármegye számos oly pontját kutatta át, ahol előtte botanikus még sohasem járt. Így fedezte fel a megye tornai részébe eső Vaskapu völgyében a *Taxus baccata* eddig még ismeretlen termőhelyet: Bodóköváról a Közép-Magyarországban alig ismeretes *Cotoneaster melanocarpát*, a csobádi szikes rétekről Közép-Magyarországban kipsztuló félben lévő *Iris subbarbátát* publikál. Tanulmányainak további eredményeként megemlítjük, hogy a szerző ezuttal is vagy 200 adattal gazdagította Abauj-Torna vármegye flórájának irodalmát. A felsorolt újabb adatok közül növénygeographiai vagy egyéb szempontokból a következők érdemelnek említést: Abauj-Torna vármegye területére eső déli határukat a következő növények érik el: *Stellaria uliginosa* és *nemorum*, *Chaerophyllum cicutaria* és *Geum rivale* a Kassa fölötti Jahodna hegyen; a *Selaginella helvetica*, *Scopolia carnidica*, *Ribes alpinum* és *Polystichum Braunii* Kassahámornál; az *Arabis Halleri* Stószfürdőnél; az áji és szádélői völgyekben az onnan publikáltak közül vagy 20–30 faj; a Falueska fölötti Szarvashegyen a *Botrychium lunaria* és *Aconitum gracile*.

Délkeleti határukat érik el: a *Circaea intermedia* és *Struthiopteris germanica* stb. Kassahámornál és a Bodva-völgy felső szakaszán.

Északi határukat érik el a vármegye területén részben

die alpine Flora aufweist. Der Verf. hat im J. 1909 zahlreiche Orte des Komitates durchforscht, welche bisher von keinem Botaniker besucht worden sind. Bei dieser Gelegenheit wurde im Tornaer Teile des Vaskapu-Tales ein neuer Standort von *Taxus baccata* entdeckt, bei Bodókövár aber die aus Mittelungarn kaum bekannte *Cotoneaster melanocarpa*, auf den natronhaltigen Triften bei Csobád aber die in Mittelungarn stets seltener werdende *Iris subbarbata*. Als weiteres Resultat ergeben sich etwa 200 neue Angaben für die Flora dieses Komitates. Hervorzuheben sind folgende pflanzengeographisch bemerkenswertere Angaben: Die südliche Grenze ihrer Verbreitung im Komitate erreichen *Stellaria uliginosa* u. *nemorum*, *Chaerophyllum Cicutaria* u. *Geum rivale* auf dem Berg Jahodna bei Kassa, *Selaginella helvetica*, *Scopolia carn.*, *Ribes alpinum* u. *Polystichum Braunii* bei Kassahámor, *Arabis Halleri* bei dem Bade Stósz, etwa 23–30 Arten des Szádellöer u. Ájer Tales gehen nicht weiter nach Süden, *Botrychium Lunaria* u. *Aconitum gracile* nicht über den Szarvashegy bei Falueska,

Ihre südöstliche Grenze erreichen *Circaea intermedia* und *Struthiopteris* bei Kassahámor und am Oberlaufe des Bodva-Tales; die Nordgrenze im Komitate erreichen folgende Pflanzen des Tieflandes resp. der um-

alföldi, részben az Alföldet környező alacsonyabb hegyvidékről származó következő elemek: *Artemisia monogyna*, *Atropis limosa*, *Lotus siliquosus*, *Symphytum molle*, *Iris subbarbata* és *Melandryum viscosum* stb. a Hernádvölgy alsó szakaszán; *Bassia sedoides*, *Polygonum Bellardi*, *Poa scabra* stb. a tokaj-eperjesi hegyláncz alsóbb szakaszán; *Helianthemum canum*, *Phyteuma canescens*, *Doryenium herbaceum*, *Onosma*-fajok és *Quercus lanuginosa* a tornai Várhegyen; *Minuartia fasciculata*, *Sempervivum assimile*, *Sorbus torminalis* és *Silvaus Rochelii* az Alsóhegyen Komjáti fölött, utóbbi növény kelet felől halad erre északnyugati irányban.

Miután szerző tanulmányait még korántsem fejezte be, ezuttal tulajdonképen csak szemelvényeket ad egy később megírandó növénygeographiai munkájából.

3. **Mágócsy-Dietz S.** «Adatok a gyökér ismeretéhez» cz. előadásában elsősorban összefoglalja a zöld gyökerekről (epiphyton *Orchideák*, vízi növények stb.) szóló eddigi irodalmat. Megemlékezik ezután saját észleleteiről s bemutatja az *Acorus Calamus*, *Pandanus Veitchii* és az *Elodea densa* zöld gyökereit. Ezek a lélekzés biztosítására alakultak s úgy szólván a pneumathodák módjára szerepelnek. A *Pandanus* és *Saccharum* vízben szabadon álló erősebb gyökerein nagy számban fejlődnek járulékos szellőztető gyökerek, melyek negativus geotropismust mutatnak.

grenzenden niedrigeren Berge ihre Nordgrenze: *Artemisia monogyna*, *Atropis limosa*, *Lotus siliquosus*, *Symphytum molle*, *Iris subbarbata* und *Melandryum viscosum* etc. im unteren Teile des Hernádtales; *Bassia sedoides*, *Polygonum Bellardi*, *Poa scabra* etc. im unteren Teile des Tokaj-Eperjeser Bergzuges; *Helianthemum canum*, *Phyteuma canescens*, *Doryenium herbaceum*, *Onosma*-Arten und *Quercus lanuginosa* auf dem Schlossberge bei Torna; *Minuartia fasciculata*, *Sempervivum assimile*, *Sorbus torminalis* u. *Silvaus Rochelii* auf dem Alsóhegy bei Komját; letztere Art dringt von Osten gegen Nordwesten vor.

Die Studien des Verf. sind nicht abgeschlossen, das Vorliegende ist nur ein Fragment eines später zu verfassenden pflanzengeographischen Werkes.

(Autorref.)

3. **Alex. Mágócsy-Dietz** hält einen Vortrag: «Beiträge zur Kenntnis der grünen Wurzeln», in welchem er vorerst die Hauptergebnisse der einschlägigen Literatur über die Wurzeln der epiphytischen *Orchideen*, Wasserpflanzen etc. zusammenfasst, sodann seine eigenen Beobachtungen über die Wurzeln von *Acorus Calamus*, *Pandanus Veitchii* und *Elodea densa* mitteilt. Diese Wurzeln sind zur Sicherung der Athmung adaptiert und funktionieren sozusagen als Pneumathoden. An stärkeren Wurzeln freistehende Exemplare von *Pandanus* und *Sach-*

4. Schweitzer József «Adatok a *Dipsacus*-génusz anatómiai és fejlődéstani ismeretéhez» cz. dolgozatát adja elő, melyben a *D. silvestris laciniatus* és *pilosus*-fajokkal foglalkozik.

charum bilden sich im Wasser zahlreiche Adventivwurzeln, welche der Durchlüftung dienen. Sie weisen einen negativen Geotropismus auf.

4. Josef Schweitzer spricht über die «anatomischen und entwicklungsgeschichtlichen Verhältnisse der Gattung *Dipsacus*.» Seine Untersuchungen beziehen sich auf *D. silvestris*, *laciniatus* und *pilosus*.
L. et Th.

Az 1910. évi június hó 8-án tartott ülés. — Sitzung am 8. Juni 1910.

1. Péterfi Márton «A *Tortella squarrosa* Brid. előfordulása Magyarországon» cz. dolgozatát MOESZ G. terjeszti. Az illető mohát SZABÓ KÁLMÁN gyűjtötte Kecske-mét mellett a «Bugaczi pusztán».

2. Fehér Jenő bemutat *a)* 10 porzójú szíromtalan *Capsella*-lákat (*Bursa apetala*), *b)* olyan *Melandryum album* növényeket, melyeknek négykarélyú szíromleveleik vannak. A példányokat előadó Buda környékén gyűjtötte.

3. Szabó Z. *a)* ismerteti «Pillitz B. Veszprémmegye flórája II. rész» című munkát; *b)* megemlékezik egy 60—65 éves *Cycas revoluta* növényről, mely a budapesti botan. kertben az idei tavasz folyamán viritott.

4. Kümmerle J. B. bemutatja Magyarország gombáinak egy új polgárát, a mediterraneus elterjedésű *Clathrus cancellatus* TOURN.-t, melyet DOBIASCH F. Zengg vidékén gyűjtött.

1. GUST. MOESZ legt eine Arbeit Martin Péterfi's «Über das Vorkommen der *Tortella squarrosa* Brid. in Ungarn». Dieses Moos wurde von KOLOMAN SZABÓ auf der Bugaczi-Puszta bei Kecske-mét entdeckt.

2. Eug. Fehér legt *a)* *Capsellen* mit 10 Staubfäden ohne Blumenblätter (*Bursa apetala*). *b)* *Melandryum album*-Exemplare mit vierspaltigen Blumenblättern vor. Beide wurden bei Buda gesammelt.

3. Z. v. Szabó bespricht den «II. Teil der Flora des Veszprémer Komitates» von B. PILLITZ und spricht sodann über ein 60—65 Jahre altes Exemplar von *Cycas revoluta*, welches heuer im Frühjahr im hies. botan. Garten geblüht hat.

4. J. B. Kümmerle legt einen neuen Bürger der ungar. Flora, den mediterranen *Clathrus cancellatus* TOURN. vor, welchen F. DOBIASCH bei Senj (Zengg) gefunden hat.

5. Doby Géza «Az oxidázokról» tartott előadásában az utóbbi éveknek e tárgyra vonatkozó kutatásait foglalta össze, különösen kiemelve az oxidázok jelentőségét a lassú égésnél. Röviden megemlítette az oxidázoknak CHODAT és BACH feltételezte szerkezetét (peroxidáz és oxigenáz), majd mai felosztásukat s azután áttért biológiai jelentőségükre. Az alkohol-, aldehyd-, acid- és purinoxidázok hatása oly egyszerű, hogy szerepük a lassú égésnél magyarázatra nem szorul. Annál homályosabb a fenolázok és a tirozináz jelentősége, holott általános elterjedésüknél fogva fel kell tételeznünk, hogy fontosak. A növényeknél e szerepet szépen magyarázza PALLADIN elmélete, mely szerint a plazma, mint a növények vére a fenolázok, tirozinázok, továbbá más enzimek és bizonyos kromogének közvetítésével intézi a növények lélekzését: ez elmélet nemcsak a növényi színeknek, hanem egy csomó enzimnek, a glükozidoknak jelentőségét magyarázza és sok példával bizonyítja. Az oxidázok hatása azonban érvényesülhet más-ként is, lehet pl. védő (tejnedvekben, gyantákban stb.), máskor káros; így állítólag növényi betegségeket okozhatnak, amely feltevést azonban előadó eddigi saját vizsgálatai nem igazolják. Az állatoknál az oxidázok — a purinoxidázok kivételével — a lassú égésben csak alárendelt jelentőségűek, azonban annál fontosabbak az eddigi vizsgálatok szerint a

5. Géza v. Doby sprach «Über die Oxydasen», indem er die diesbezüglichen Ergebnisse der letzteren Jahre zusammenfasste und den heutigen Stand unserer Kenntnisse über diese Enzyme schilderte. Nachdem er die Hypothese CHODAT's und BACH's über die Zusammensetzung der Oxydasen (Oxygenase und Peroxydase), sowie ihre Einteilung kurz erwähnte, wandte er sich der physiologischen Bedeutung dieser Enzyme zu. Die Rolle der Alkohol-, Aldehyd- und Acidoxydasen und der Purinoxidasen im Tierkörper sind bei den physiologischen Oxydationsvorgängen in Hinsicht auf die bezüglichen chemischen Reaktionen ganz klar. Die bisher unverständliche Bedeutung der Phenolasen und Tyrosinasen ist durch die Arbeiten und die Hypothese PALLADIN's dem Verständnis viel näher gerückt: gemäss dieser Hypothese sind es eben diese Oxydasen, die in Gemeinschaft mit anderen Enzymen und durch Vermittlung gewisser Chromogene die physiologischen Oxydationsvorgänge in den Pflanzen bewirken und zwar unter der Leitung des Plasmas, des «Blutes der Pflanzen». An der Hand dieser Hypothese verstehen wir die Bedeutung einer Anzahl von Phänomenen, die wir bisher nur konstatieren, aber nicht erklären konnten. Die Oxydasen sind jedoch auch in anderer Hinsicht wichtig; so spielen sie z. B. eine schützende Rolle (in den Milchsäften, Harzen etc.), andererseits sollen sie durch

megtermékenyítésnél, továbbá toxinpusztító hatásuk következtében betegségeknel.

übermässige Wirkung auch Pflanzenkrankheiten verursachen können, was jedoch Vortragender während seine bisherigen Untersuchungen nicht bestätigen konnte. Bei der Atmung der Tiere scheint die Rolle der Oxydasen — mit Ausnahme der Purinoxydasen — eine untergeordnete zu sein, hingegen ist sie — nach neueren Untersuchungen — bei den Vorgängen der Entwicklungserregung, sowie als Schutzmittel gegen Krankheiten umso wichtiger. (*Autor.*)

L. et D.

Az október hó 12-én tartott ülés. — Sitzung am 12. Oktober.

1. Tuzson J. az 1910. évi bruxellesi nemzetközi bot. kongresszus lefolyását ismerteti.

2. Römer Gy. «A *Primula farinosa* előfordulása az erdélyi fennföldön» cz. dolgozatát MOESZ G. terjeszti elő. Szerző irodalmi és herbariumi vizsgálatai alapján konstatálja, hogy a *P. farinosa* Erdélyből a legújabb időkig biztosan megállapítva nem volt, mert arra az eredményre jutott, hogy a magasabb hegyvidékből közölt adatok [Resinár (SCHUR), Szurul, Bucsecs (BAUMG.)] *P. longiflora*-ra vonatkozik. Brassó környékén való botanizálásai alkalmával azonban megtalálta a «Szászhermányi láp»-on, a hol nagy tömegben és feltűnő nagy példányokban fordult elő *Ligularia sibirica*, *Sveertia perennis*, *Pedicularis Sceptrum carolinum* stb. társaságában. Ugyanitt észlelt fehér virágú alakokat és

1. J. Tuzson referiert über den Verlauf des Brüsseler international. botanischen Kongresses.

2. G. MOESZ legt eine Arbeit Julius Römer's: Ueber das Vorkommen der «*Primula farinosa* im Siebenbürgischen Hochlande» vor. Der Verf. weist auf Grund seiner Literatur- u. Herbarstudien nach, dass das Vorkommen dieser Art in Siebenbürgen bis in die jüngste Zeit nicht sicher nachgewiesen war; er ist nämlich zu dem Resultate gekommen, dass die Angaben aus dem höheren Gebirge (Resinar: SCHUR, Szurul, Bucsecs: BAUMG.) sich auf *P. longiflora* beziehen. Gelegentlich seiner Excursionen in der Umgebung von Brassó entdeckte er sie aber auf dem Szászhermányer Moor, wo sie in grosser Menge und in auffallend grossen Exemplaren in Gesellschaft von *Ligularia si-*

phylloidiát is. Brassó megye tehát az egyedüli biztos előfordulási helye Erdélyben a *P. farinosá-*nak, melyet Szászhermányon kívül még Vidombák és Prázmár mellett is megtalált.

3. **Gabnay F.** «A kátrány mérgező hatása a cambiumra» cz. bemutat egyes főtörzsöket, melyek világosan szemléltetik, hogy a rovarkár ellen alkalmazni szokot kátránygyűrű pusztító hatással van a cambiumra s így az egész faszövetre.

4. **Bernátsky J.** «Adatok a biologia elméletéhez I.» czímmel egy hosszabb tanulmánya első fejezeteként a modern természet-filozófiai és általános biologiai eszméket ismerteti.

5. **Augustin B.** «A magyarországi fenyőgyanta vizsgálata» czímen előadja, hogy a nyugatmagyarországi *Pinus silvestris* és az ott kultivált *P. nigra* gyantáját fizikai és kémiai vizsgálat alá véve úgy találta, hogy általában egyezik a külföldi (francia) gyanta, illetve terpentinjai sajátságai-val, de messze mögötte marad az Erdélyi *Picea excelsa*-ból nyert terpentinjának.

6. **Schilberszky K.** bemutat egy körtetermést diaphysissel

birica, *Sweetia perennis*, *Pedicularis Sc. Carol.* etc. vorkommt. Ebenda wurden weissblütende Formen und Phylloidien beobachtet. Die einzigen sicheren Standorte dieser Pflanze liegen alle im Comitate Brassó, wo er sie ausser bei Szászhermány auch bei Vidombák und Prázmár gefunden hat.*)

3. **F. Gabnay** spricht über: «Die giftige Wirkung des Theeres auf das Cambium» und demonstriert einzelne Holzstrünke, an welchen die schädigende Wirkung der Theerringe, welche zur Verhütung von Raupenschäden angebracht wurden, auf das Cambium und weiterhin auf das ganze Holzgewebe deutlich zu erkennen ist.

4. **J. Bernátsky** hält einen Vortrag: «Beiträge zur Theorie der Biologie I.» in welchem er die modernen naturphilosophischen und allgemeinen biologischen Theorien bespricht.

5. **B. Augustin** spricht über «Die Untersuchung ungarischer Harze». Erer Vortrag hat das Harz der westungarischen *Pinus silvestris* und der dort cultivierten *P. nigra* einer physikalischen u. chemischen Prüfung unterzogen, welche ergab, dass dieses im Allgemeinen mit dem ausländischen (französischen) Harz, resp. Terpentinjöl übereinstimmt, jedoch weit hinter dem Terpentinjöl zurückbleibt, welches aus siebenbürgischer *Picea excelsa* gewonnen wird.

6. **K. Schilberszky** legt eine Birne mit Diaphyse und eine

In SIMONKAI'S Enum. Flor. Transs. wird diese Art schon von Honigberg eben auf Grund eines RÖMER'schen Exemplares angegeben! (Red.)

s egy olyan paprikát, melynek léjában belől apró paprikák láthatók, mivel a magkezdemények helyén termőlevelek keletkeztek.

7. A szakosztály elhatározza, hogy bold. SIMONKAI L. emlékére egybegyűlt összeget egy irodalmi alapítvány létesítésére fordítja.

eine Paprikafrucht vor, an deren innerer Fruchtwand sich kleine Früchte gebildet haben, da an Stelle der Samenanlagen sich Fruchtblätter gebildet hatten.

7. Zum Schlusse beschliesst die Section, dass die zur Erinnerung an L. SIMONKAI gesammelte Summe zur Gründung einer literar. Stiftung verwendet werde. **L.**

Gyűjtemények. — Sammlungen.

JOHANN BREIDLER értékes moha gyűjteményét a grazi «Joanneum», orsz. múzeum növénytani osztályának ajándékozta.

A. GEHEEB herbariumát még GEEHEB életében egy ismeretlen freiburgi természet- és műbarát 23.000 márkáért megvette s ajándékként a Berliini botanikus múzeumnak adta.

Prof. Dr. AUG. R. VON REUSS atyjának herbariumát a wieni egyetemnek ajándékozta.

JOHANN BREIDLER hat sein Moosherbarium geschenkweise der botanischen Abteilung des Landesmuseums «Joanneum» in Graz überlassen.

Das Herbarium A. GEHEEB hat ein Freiburger Natur- und Kunstfreund für 23.000 Mark gekauft und dem Berliner Botanischen Museum geschenkt.

Prof. Dr. AUG. R. VON REUSS hat das Herbarium seines Vaters der Universität Wien geschenkt.

Személyi hírek. — Personalnachrichten.

PROF. DR. CONWENTZ H.-t kinevezték titkos kormányt.-á és a «természeti emlékek állami központ»-jának vezetőjévé.

Kinevezték DR. PEIRCE G. J.-t a Stanford-egyetemen a physiologia professorává; DR. BERTHOLD G.-t és DR. PETER A.-t, a göttingeni egyetemen a növénytan professorait, titkos kormánytanácsossá: DR. BAUER E.-t, a perlini egyetem magán-

PROF. DR. H. CONWENTZ wurde zum Leiter der «staatlichen Stelle für Naturdenkmäler» u. zum geh. Regierungsrat ernannt.

Ernannt wurde: DR. G. J. PEIRCE zum Prof. d. Pfl.-Physiol. an der Stanford University (Cal., U. S. A.); DR. G. BERTHOLD Direktor des pflphysiol. Inst. an der Univ. Göttingen zum geh. Regierungsrat; DR. E. BAUR Privatdoz. an d. Univ.

tanárát, professorrá; DR. BESSEY E.-t, a növényt. professorává a Michigan College-ben; DR. KIRKWOOD J. E.-t, a növénytan s az erdészeti tanárává a montanai egyetemen; DR. FRÖSCHEL P.-t a mykologia tanárává a müncheni erdészeti akadémián.

Prof. DR. MEZ C. elfogadván a königsbergi egyetem meghívását a nyugalomba lépett PROF. DR. LUERSSEN helyébe, kinevezték oda professorrá és a botanicus kert igazgatójává.

Az Erdélyi Múzeum Egylet PÉTERFI MÁRTON-t a növénytárhoz segédőrré, FARKAS KÁLMÁN-t pedig hosszú éveken át kifejtett munkássága jutalmául, főpraeparatorrá választotta.

DR. BERNÁTSKY JENŐ-t kinevezték a m. kir. ampelologiai intézet osztályvezetőjévé, DR. SÁNTHA LÁSZLÓ-t pedig ugyanoda assistenssé.

Berlin z. Professor; DR. E. A. BESSEY z. Prof. d. Bot. am Michigan College; DR. J. E. Kirkwood z. Prof. d. Bot. und Forstwirtschaft an d. Univ. Montana; DR. A. PETER, Prof. d. Bot. an d. Universität Göttingen zum geh. Regierungsrat; DR. P. FRÖSCHEL zum Prof. d. Mykologie an d. Forstakad. in Münden.

Prof. DR. C. MEZ in Halle hat den Ruf nach Königsberg als Nachfolger des in den Ruhestand tretenden PROF. DR. LUERSSEN angenommen und ist zum Prof. u. Direktor des bot. Gartens daselbst ernannt worden.

Der siebenbürgische Musealverein hat MART. PÉTERFI zum Custos-Adjuncten, KÁLMÁN FARKAS aber zur Belohnung seiner Jahre hindurch geleisteten Dienste zum Oberpraeparator gewählt.

DR. J. BERNÁTSKY wurde zum Abteilungsleiter, DR. L. SÁNTHA aber zum Assistenten an der k. ung. ampelologischen Anstalt ernannt.

Meghalt. — Gestorben.

CHARLES REID BARNES dr., a növényphysiologia-nak professora Chicogo egyetemén, hírneves bryologus, hirtelen és váratlanul meghalt 52 esztendőskorában Chicagóban 1910/II. 24-én. CH. R. BARNES 1858 szept. 7-én született Madisonban (Indiana). 1877-ben avatta doctorrá a hannover-i collegium; 1880—1887-ig instructor és professor volt a termé-

DR. CHARLES REID BARNES o. ö. Professor der Pflanzen-Physiologie an der Universität in Chicago, namhafter Bryologe, ist im 52-ten Lebensjahre, am 24./II. 1910 in Chicago gestorben. Er ist in Madison am 7. Sept. 1858 geboren; i. J. 1877 wurde er am Collegium in Hannover promoviert; von 1880 bis 1887 war er Instruktor und Professor an der Purdue Uni-

szettudományokból Purdue University at Lafayette Indianában, majd Wisconsin egyetemén nyerte el a professori katedrát, ahol 1898-ig volt, ahonnan a chicagói egyetem növényphysiologiai tanszékére hívatott meg. A «The Botanical Gazette»-nek JOHN MERLE COULTER chicagói egyetemi professor társával együtt volt a kiadója, mely fontos tisztségét CH. R. BARNES 1883 óta viselte, s amely folyóírásba időközönként maga is több értékes cikket írt és fontos fejlődéstani vizsgálatokat tett közé. Csak nemrégiben indította meg «Bryological Papers» ez. nagyértékű cikksorozatát, sajnos csak az I—II. rész jelent meg eddig, amelynek I. része a levegőkamarák fejlődésével (Botan. Gazette 44: 197—213, Sept. 1907), II. része a *Marchantia* receptaculumának fejlődésével (Botan. Gazette 46: 401—409, Dec. 1908) foglalkozott, s amelyet W. J. G. LAND professoral együtt írt volt. — Ő volt a híres «Handbook of Plant Dissection» 1886-ban megjelent botan. könyvnek egyik szerzője.

Nevezetes két botanikai kézi könyve még:

«Handbook of Plant Dissection» 1886, «Plant life considered with special reference to form and, function» 1898.

A baltimorei «Botanical Society of America» társaságnak egyik alapítója, majd titkára és elnöke éppúgy, mint az «American Association for the Advancement of Science» társaságnak.

Személyes vonzó tulajdonságai miatt is az amerikai bo-

versity zu Lafayette, Indiana, später an der Universität in Wisconsin. Von hier wurde er 1898 nach Chicago berufen. Mit J. M. COULTER war er von 1883 an Herausgeber der «The Botanical Gazette», in welcher er mehrere wichtige Abhandlungen veröffentlicht hat. Unlängst begann er unter dem Titel «Bryological Papers» eine Reihe von entwicklungsgeschichtlichen Mitteilungen zu publizieren, deren I. Teil sich auf die Entwicklung der Luftkammer (Botan. Gazette 44: 197—213, Sept. 1907), der II. Teil auf die Entwicklung der Receptakeln von *Marchantia* (Botan. Gaz. 46: 401—409, Dec. 1908) bezieht, und welche er mit Prof. W. J. G. LAND zusammen geschrieben hat. — Er war einer der Verfasser der vortrefflichen Werke:

Endlich einer der Gründer, später Sekretär und Präsident der «Botanical Society of America» zu Baltimore und der «American Association for the Advancement of Science».

Wegen seiner hervorragenden persönlichen Eigenschaften war er nicht nur in amerika-

tanikus körök, tudománya miatt mi másföldiek csak annál jobban fájjaljuk e neves férfiú kidöltét.

Kühn Gyula titkos tanácsos, a hallei egyetemen a mezőgazdaság nyug. professora, az alkalmazott növénytanal foglalkozó tudósok nestora, április 14-én 85 éves korában meghalt.

KÜHN-nek érdemei, a mezőgazdasági tudományoknak mai magaslatra kifejlesztése körül, elévülhetetlenek; a hallei egyetem mezőgazdasági tanszékének, melynek 37 éven át állott élén, világhírt szerzett. KÜHN nemcsak az elméletek terén dolgozott, hanem valóságos gyakorlati mezőgazda volt s így a gyakorlat tapasztalatát és követelményeit be tudta vinni a tudományba is. Ily irányú működésén kívül neve jól ismert volt az általános növénytan terén is, a hol a physiologiát és különösen a pathologiát művelte rendkívül nagy sikerrel. Munkásságában egyre gyengülő egészsége sem tudta visszatartani, úgy hogy a szó legszorosabb értelmében is csupán halála napja hozta meg neki az első nyugalmat.

P. J. F. GRAVET, a hírneves belga bryologus 80 éves korá-

nischen, sondern auch in europäischen botanischen Kreisen sehr beliebt. Sein Tod ist ein grosser Verlust für die Wissenschaft.

Gy.

Geheimrat **Julius Kühn**, em. Prof. der Landwirtschaft a. d. Univers. in Halle, der Nestor der Vertreter der «angewandten» Botanik, ist am 14. Apr. l. J. im Alter von 85 Jahren gestorben.

KÜHN hat sich um die Entwicklung der landwirtschaftl. Wissenschaften und ihren Ausbau bis zu ihrer heutigen Höhe unvergängliche Verdienste erworben; sein Werk hat den Weltruf des landwirtschaftlichen Lehrstuhles an der Univ. in Halle, den er 37 Jahre hindurch inne hatte, begründet. Dem glücklichen Umstande, dass er nicht nur Theoretiker, sondern auch praktischer Landwirt war, ist es zu verdanken, dass er so viele praktische Erfahrungen und Erfordernisse der wissenschaftlichen Behandlung zuführen konnte. Ausser seinen auf diesem Gebiete erworbenen Verdiensten hat er sich durch ausserordentlich erfolgreiche Forschungen auf dem Gebiete der Pflanzenphysiologie und Pathologie auch als Botaniker einen glänzenden Namen gemacht.

Seiner rastlosen Arbeit konnte selbst die mit vorrückendem Alter eintredende Kränklichkeit keinen Einhalt tun; der Tag seines Todes war im vollsten Sinne des Wortes sein erster Ruhetag.

L.

P. J. F. GRAVET der namhafte belgische Bryologe im

ban még 1907 dec.-ben. de halálhíre csak most lett ismertessé. Nagyszámú, alapos tanulmányainak eredményét többnyire a Revue Bryologique-ban adta közre, amelynek alapításától kezdve (1-re année 1874 p. 5. —) igen szorgalmas munkatársa volt. Főmunkája a «Flora bryologique de la Belgique» Bruxelles 1872, a melynek csak az I. kötete, a: *Pleurocarpi* jelent meg. *Sphagnotecca belgica*-ján kívül DELOQUE-kal együtt az Ardenne-k moháit is kiadta. Nagyértékű herbariuma hír szerint a bruxellesi botanikus kert tulajdonába került.

G. STABLER bryologus 1910 jan. 4-én Levens, Miluthorpeben, Nagybritanniában, 71 éves korában. A tudomány művelésében szerzett érdemeit több. nevét viselő májmoha-faj fogja állandó emlékezetben tartani.

C. WILSON HARRIS lichenologus 1910 május hó 3-án Lake-wood-ban (New-Jersey).

RENAULD F. bryologus Párisban; CARRUTHERS J. B. mykologus Trinidadban július 17-én 41 éves korában.

WITASEK JOHANNA, kinek neve főleg a *Campanulá*król és a *Calceolariá*król írt systematikai munkái révén vált ismertessé. Wienben július hó 5-én.

Alter von 80 Jahren (noch im Dec. 1907, die Nachricht seines Todes drang aber erst jetzt in die Öffentlichkeit). Seine wertvollen Abhandlungen sind zumeist in der Revue Bryologique erschienen, welcher er seit der Gründung dieser Zeitschrift als fleissiger Mitarbeiter angehört. Seine Hauptwerk ist die «Flora bryologique de la Belgique» Bruxelles 1872. 1. vol. 8° 149 p. (Mousses pleurocarpes). Ausser seiner *Sphagnotecca belgica* gab er mit DELOQUE auch die Moose der Ardenen aus. Sein kostbares Herbar sell in dem Besitz des botanischen Gartens in Bruxelles gelangt sein

G. STABLER (Bryologe) am 4. Jänner 1910 in Levens, Miluthorpe in England, im Alter von 71 Jahren. Sein Name wird durch mehrere Lebermoos-Arten verewigt. g.

C. WILSON HARRIS (Lichenologe) am 3. Mai 1910 in Lake-wood (Neu-Jersey).

Der Bryologe F. RENALD in Paris, der Mykologe J. B. CARRUTHERS in Trinidad am 17. Juli, 41 J. alt.

Frñ. JOHANNA WITASEK, bekannt durch ihre system. Arbeiten über die Gattungen *Campanula* u. *Calceolaria*, in Wien am 5. Juli.

Megjelent: 1910 december hó 7-én. — Erschienen: am 7. Dezember 1910.

PALLAS RÉ-ZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA BUDAPESTEN.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1909

Band/Volume: [9](#)

Autor(en)/Author(s): Anonymous

Artikel/Article: [A Kir. Magy. Term.-tud. Társ. növénytani szakosztályának 1910. május 11-én tartott ülése. Sitzung der botan. Section der k. ungar. naturwiss. Gesellschaft am 11. Mai 1910.etc. 403-414](#)